

מערך למנחה – מעגלי לימוד [שבתות וחגים]"

[מתאים במיוחד לכפרי נוער ופנימיות החוגגות עם החניכים את השבתות והחגים באופן קבוע]

בית המדרש זה כולל לקט טקסטים בנושא השבת. מטרתו לזמן דיון על מהות ואופי השבת
שקהילת החינוך רוצה לעצב עבור חניכיה.

רקע ויעדים:

קהילות חינוך רבות מתמודדות עם האתגר החינוכי שבחגיגת שבתות ומועדים עם החניכים. בשנות החמישים, ימים אלו היו חלק משמעותי בתכנית החינוך וקיבלו גוון תרבותי או תרבותי-דתי המלווה באתוס אותו רצו להשריש בחניכים. נדמה כי במרוצת השנים כבר לא לגמרי ברור מה המשמעות של חגיגת ימים אלו עם החניכים, מהם התכנים והערכים שיש להטעין ימים אלו ואיך החגיגות המשותפות משרתות את התהליך החינוכי השלם.

בהיבט הפרקטי - לאחר הלימוד, ניתן להזמין את המשתתפים לייצר קבוצות היגוי לחשיבה מחודשת על אופיו של הריטואל הקבוע: "קבלת שבת", "טקס מוצאי שבת (האם קיים? האם צריך לייצר זה?)", "פעילות שבת", "ארוחות שבת" וכיו"ב.

בית מדרש זה מציע טקסטים רבים שמתוכם המנחה יבחר אל אלו שרלוונטיים ומתאימים במיוחד.

אופציה א – המנחה יבחר 3-5 טקסטים שיילמדו במשותף.
אופציה ב – בית מדרש יתחיל בחברותות סביב טקסטים מגוונים.

אפשרויות לשאלת פתיחה –

- זכרון ילדות שצרוב לי משבת
- "השבת שלי" – משהו אחד היום כאדם מבוגר, שבלעדיו אני פשוט לא מרגיש 'שבת'
- אסוציאציה ראשונית למושג שבת.
- הגדרה במילה אחת – מטרת השבת

קריאה בטקסטים השונים (המנחה יבחר 2-3)

- מה המהות של שבת על פי הטקסט?

- למה לדעתכם זה כל-כך מרכזי? האם זה רלוונטי גם להיום?
- אתם מרגישים שאנחנו מצליחים להקנות את הדבר הזה לחניכים שלנו היום בשבת בקהילה?
- הייתם רוצים לתת לזה יותר/פחות משקל?

דיון על השבת הקהילתית שלנו

- תנסו לחשוב על השבת הקהילתית. במה הוא מאופיין?
- מה הכי חשוב לנו להנחיל בשבת?
- עד כמה אתם מרגישים שיום שבת לא דומה בכלל ליום שלישי או ליום רביעי? מה גורם לדעתכם לתחושה שיש שוני בין הימים?
- מה הופך משהו לחגיגי? מה הופך משהו לאחר 'מכל יום'?
- איזה ערכים יש בשבת שלכם? איך הם באים לידי ביטוי?
- איזה ממרכיבי תפיסת 'דרך כפר' הכי היינו רוצים שיבוא לידי ביטוי בשבת עם החניכים? (שמים/קהילה/תיקון הלב/עבר/עתיד/דיאלוג...)
- מה לדעתכם החניכים שלכם הכי יזכרו מהשבתות שלהם כאן? (אפשר לעשות סבב קצר)
- מה הכי הייתם רוצים שהם יזכרו? איך מייצרים חוויה שתמשיך איתם הלאה?
- איך הייתם רוצים שהילדים שלכם יחגגו את השבת?? (או בדרך השלילה- איך לא הייתם רוצים שהם יחגגו את השבת?)

סיכום ואמירות מרכזיות:

עיצוב הימים האלה חייב להיעשות באופן מושכל ומתוכנן. אלו ימים שמקפלים בתוכם הרבה מאד חוויות, משמעויות ואבני דרך לעיצוב הבוגרים שלכם. חשוב מאד לזקק היטב את המהות של היום הזה והערכים שאותם הייתם רוצים להנחיל, ולחשוב מחדש כיצד הדברים באים לידי ביטוי באופן מיטבי בשבת הקהילתית.

יש חשיבות גבוהה לריטואל ולמסורת קהילתית – חשוב לייצר שלד מרכזי שחוזר על עצמו מידי שבת – ישנה משמעות חינוכית וטיפולית לריטואל שסוגר את השבוע ופותח שבוע חדש, ליצירת טקסים שמטרתם לאפשר חשבון נפש והתבוננות פנימית, ליצירת טקסים קהילתיים-משפחתיים שמעצימים את תחושת ה'ביחד' והלכידות. חשוב לא-פחות-מכך לבחון כיצד המסורת היהודית שמושרשת ביום זה תועבר לחניכים הן בהיבט הידע והן בהיבט החוויתי.